

REPORTAGE

ETT NYTT SÄTT ATT BO

Fler svenskar vill bo nära – nära vänner och familj, nära matbutiken och skolan, nära bussen. Men när städerna inte växer tillräckligt snabbt krävs nya lösningar för hur vi ska bo. Två Dagar har tittat på tre exempel som går utanför ramarna.

TEXT CAROLINE WIDENHEIM FOTO JENNY INGEMARSSON ILLUSTRATION ANDREA BRANDIN

Nästan en tredjedel av västsvensarna vill flytta från sitt nuvarande boende. Helst till en större lägenhet eller villa i centrala eller västra Göteborg, enligt undersökningen *Framtidens boende* som gjorts på uppdrag av HSB Göteborg. Det är viktigt att ha nära till naturområden, men också matbutiker och kollektivtrafik. Slutatsen? Det kommer att bli trångt om alla ska få plats.

DET ÄR INTE BARA i Göteborg och Västsverige som det ser ut så här. De flesta svenskarna bor i dag i kommuner där det råder bostadsbrist. Det byggs för långsamt och för lite. "Mer stöd till hyresrätter och studentlägenheter!" säger den rödgröna regeringen. "Färre regler för byggbolagen!" svarar Alliansen. För den som ska flytta till en ny stad för att börja studera, just fått sitt uppehållstillstånd, eller väntar tillökning i familjen, krävs en snabbare lösning. Det har gjort att alternativa boendeformer, som förr kanske mest var för de lite mer äventyrliga eller fritänkande, har börjat närma sig mittfåran.

ETT EXEMPEL ÄR rörelsen *tiny houses*, som delvis uppstått som en kritik mot överdriven konsumtion, men också för dem som vill lägga mindre pengar på sitt boende och få mer över till annat. Rötterna till rörelsen finns i USA, men även här i Sverige har den börjat ta fart. Studentboenden byggs i gamla containrar (med varierande resultat), skåpbilar byggs om till husbilar, och sommarstugor blir enklare året-runt-boenden.

**"RÖRELSEN
TINY HOUSES HAR
UPPSTÅTT SOM EN KRITIK
MOT ÖVERDRIVEN KONSUM-
TION, MEN OCKSÅ FÖR DEM
SOM VILL LÄGGA MINDRE
PENGAR PÅ SITT
BOENDE."**

Kärnan i tiny house-rörelsen är en längtan efter oberoende. I stället för att flytta in i en färdig lägenhet kan man själv anpassa sitt boende helt efter eget tycke. I en tid då fler också vill bo i andra konstellationer än kärnfamiljen – ensamma, i kollektiv, i utökade familjer – behövs en större mångfald även för andra typer av hus. Enligt HSB:s undersökning är allt fler positiva till generationsboenden och kollektivboende, och tror att behoven av den typen av boendelösningar kommer att öka i framtiden.

ETT ALTERNATIV är byggemskaper, alltså att ett antal personer går ihop och låter bygga flerfamiljshus. Förespråkarna menar att de husen ofta blir mer hållbara och tåliga än de som byggs av större byggherrar, eftersom den som bygger har intresse av att huset både ska vara energieffektivt och av god kvalitet. Det är en vanlig byggform i till exempel Tyskland, men i Sverige har utvecklingen gått långsammare. Sedan ett par år tillbaka har Göteborgs stad satsat på att förenkla processen för byggemskaper, bland annat genom tomter i Vasastan och Lundby som står färdiga för grupper som är intresserade av att bygga flerfamiljshus tillsammans. Om husen blir tiny, kollektiv eller helt vanliga lägenheter återstår att se.

BOSTADSBRISTEN tvingar hur som helst fram kreativa lösningar. Två Dagar har besökt tre exempel i Göteborg – studentparet Oskar Andersson och Mikaela Mattson från Lund som bor i ett Attefallshus i Örgryte, Samuel Rostøl som knökade ner alla sina tillhörigheter i en ryggsäck för att bo i tält året om, och bostadsrättsföreningen på Brännö som blev den första i Göteborg att kallas en byggemskap.

KOMPAKT

Oskar och Mikaela bor i ett attefallshus på en villatomt i Örgryte.

Namn: Mikaela Mattson och Oskar Andersson.

Gör: Pluggar offentlig förvaltning respektive juridik på Göteborgs universitet.

Bor: I ett attefallshus.

Fördelar: Kontakten med hyresvärdarna och läget.

Nackdelar: Ibland lite trångt.

"Vi kommer båda från Lund, så när vi bestämde oss för att plugga i Göteborg fick vi leta bostad på Blocket. Ingen av oss hade tillräckligt mycket kötid för att få en studentlägenhet. Ett par i Örgryte hade lagt ut en annons och sökte ett ungt studentpar som kunde bo i deras nybyggda attefallshus. De hade byggt det dels för att kunna göra en insats mot bostadsbristen, men också för att de gärna ville ha någon som kunde hålla ett öga på deras hus och hjälpa deras 14-årige son med läxor när de var iväg på resor. Det passade oss perfekt. Vi har båda syskon i den åldern och Mikaela har dessutom jobbat med läxhjälp.

Vi flyttade in i september 2015. Hyran ligger på 7 000 kronor i månaden, inklusive el och internet, och boytan är 36 kvadratmeter i och med att vi har ett sovloft. Det är inte så stort, och visst hade vi ibland velat ha mer förvaringsutrymmen, men på det stora hela trivs vi jättebra. Vi har en altan som på sommaren har sol hela dagarna. Dessutom är det skönt att bo i ett sådant här område. När vi kommer hem efter en lång dag känns det verkligen som att vi får lugn och ro. Samtidigt har vi tre olika hållplatser på fem minuters avstånd vardera, med tolv minuter ner till centrum.

Magnus och Jessica har vi bra kontakt med, de är som två schyssta grannar. Fast vi ses faktiskt förvånansvärt sällan – ibland kan det gå en månad utan att vi ser dem. De är också väldigt flexibla. Förra sommaren slapp vi betala hyran i juli, eftersom vi inte var kvar i stan då. Hade de velat hyra ut huset till någon annan då, under Gothia eller Partille cup, hade de kunnat göra det i stället. Vi är ju beroende av varandra, och vill att det ska fungera så bra som möjligt.

Många blir förvånade när de hör hur vi bor, och vi känner faktiskt inte till någon annan som bor i Attefallshus. Men för vår del är det perfekt just nu. Vi kommer att plugga här i Göteborg i några år till, och så länge vi gör det vill vi bo kvar."

UTOMHUS

Samuel spänner upp sin tälthammock i nya skogsdungar varje natt.

Namn: Samuel Rostøl.

Gör: Sjuksköterska på Östra sjukhuset.

Bor: Omväxlande hos flickvännen i Kviberg och utomhus runt om i Göteborg.

Fördelar: Friheten.

Nackdelar: I början kunde det vara en- samt ibland, men jag vande mig faktiskt.

"För två år sedan bodde jag i ett kollektiv i centrala Göteborg. Men det var något som gjorde att jag kände mig instängd. Jag kom aldrig ut, trots att det finns gott om naturområden i Göteborg, och det kändes som att jag var omgiven av en massa prylar. När jag växte upp i Norge följde jag ofta med min kompis familj och tältade på somrarna, och i vuxen ålder har jag tältat mycket på resor – bland annat i Tanzania, Laos och i Himalaya. Det är då jag har känt mig som mest hemma. Så jag bestämde mig för att prova att bo utomhus här i Göteborg.

Jag började titta på olika tältlösningar, och hittade en slags hammock som man kan spänna upp mellan två träd. Den kan jag packa ner tillsammans med mina kläder, ett stormkök och lite småprylar i en 125-litersryggsäck. Det är allt jag behöver. När jag började gick jag fortfarande på sjuksköterskeutbildningen, och under en praktikperiod förra våren var jag ute i skärgården. Då kunde jag lägga ut min sovsäck på en bergsknalle, somna när solen gick ner på ena sidan och vakna av att den gick upp på andra sidan. Nu har jag hunnit ta examen och börjat arbeta på Östra sjukhuset. Även om jag har sovit utomhus har jag levt mitt liv som vanligt – pluggat, jobbat, träffat kompisar.

Ganska tidigt bestämde jag mig för att försöka leva så här i ett år, för att se om det gick, och det året gick ut nu i januari. Under tiden har jag träffat en tjej, nu bor jag oftare hos henne än utomhus. Tanken var ju aldrig att jag skulle bli någon slags eremit – bara minimalisera lite. När jag har ett kvälls- och morgonpass direkt inpå varandra sover jag oftast nära sjukhuset, eftersom det är enklare att bara gå fem minuter bort och spänna upp hammocken än att ta vagnen fram och tillbaka över halva stan. Ibland går jag ut en natt eller två bara för att jag känner för det. Att vakna ute till fågelkvitter och tjatrande ekorrar är helt fantastiskt. När man testat det här inser man hur lätt det är att göra små mikro-äventyr, även i staden där man bor."

SJÄLVSTÄNDIGT

Anna-Karin byggde sitt eget kvarter, tillsammans med bland andra sin moster Gudrun Landström.

Namn: Anna-Karin Wikman.

Gör: Hållbarhetskonsult.

Bor: I egenbyggda flerfamiljshus på Brännö.

Fördelar: Kunde bygga billigare och anpassat efter våra egna behov.

Nackdelar: Svårt att få med kommunen och bankerna på vad vi ville göra.

"Jag hade ingen aning om att det fanns något som hette byggemenskap när vi startade. Vi var ett antal personer som behövde någonstans att bo, som redan bodde på eller hade en koppling till Brännö. Där finns

det inte så många lägenheter, vi tänkte att vi kunde bygga utifrån våra egna behov och få ner kostnaderna genom att göra det tillsammans. Problemet var att kommunen inte heller kände till det här med byggemenskaper – de hade ingen aning om hur de skulle hantera oss.

Av olika skäl tog det tolv år innan vi kunde börja bygga. Vi gjorde en option på en kommunal tomt som fastighetskontoret hade tipsat om, som inte hade någon detaljplan. Det innebar att vi fick börja helt och hållet från början. Först bildade vi en bostadsrättsförening, eftersom kommunen var tvungen att ha en juridisk person att förhandla med. Därefter dök det upp flera hinder på vägen. Militären har ett skjutfält i närheten som de ville utöka, en granne överklagade i två instanser, kommunen ställde högre krav på husen eftersom de skulle bli flerfamiljshus, tre av

dem som varit med från början hoppade av och ersattes till slut av min moster och min kusin. Dessutom var det svårt att få ihop pengar. Bankerna tyckte det var en större risk att låna ut till en byggemenskap än en enskild person, eftersom det kan vara svårare att överlåta ett halvfärdigt flerfamiljsbygge än en halvfärdig villa, om det hela skulle gå i stöpet. Ingen av oss som skulle bygga hade några större förmögenheter själva – jag hyrde en lägenhet av en privatperson på Brännö vid den tiden. Tiden innan vi fick vårt byggkreditiv, en form av bygglån, hade vi skulder på tolv miljoner. En del löste vi genom att byggfirman gick in och köpte ett par lägenheter i förväg, vilket innebar en stor risk för dem.

När vi väl kunde börja bygga tog det bara ett år innan vi kunde flytta in. Och vi kan ju bara konstatera att vi har fått hus av hög kvalitet till ett lägre pris än ►

om vi hade byggt var för sig. Dessutom är lägenheterna anpassade efter våra behov – min kusin har två barn, min moster bor här på deltid och jag själv på heltid. Sedan har vi ett antal lägenheter i föreningen som är standardiserade. Det var en utmaning när det började flytta in andra personer. Det här bygget är verkligen vår baby – vi har skottat grus till grunden och fattat vartenda beslut. Plötsligt kom det in nya människor som ifrågasatte vissa av besluten. Det gäller att vara öppen för det. Vi var också noga med att ta in nya medlemmar i styrelsen direkt, för att få ett brett engagemang.

Jag tror att kommunen kan göra mycket för att underlätta för byggemenskaper. Till exempel kan man anpassa detaljplanerna så att de är mer flexibla. I Tyskland, där byggemenskaper har funnits länge, är det mycket lättare. Det är också lättare att få lån – om det spricker för ett gäng kanske det finns ett annat gäng som vill ta över. Ju vanligare det blir, desto lättare blir det också.

Det är en häftig känsla att ha byggt sitt eget hus. Vi byggde trähus med väldigt bra klimat, som förhoppningsvis kan stå i flera hundra år om det behövs."

NYTT KÖK I VÅR?

Nu har vi ett exklusivt erbjudande tillsammans med GAGGENAU vid beställning av komplett kök innan 30/6 2017.

Välkommen in så berättar vi mer om vårt exklusiva erbjudande.

KVÄNUM GÖTEBORG

Packhusplatsen 7 • 031-711 99 05
Mån-Tors 11-18, Fre 11-16, Lör 11-15
WWW.KVANUM.SE